

25. travnja 2025.

broj 210

KU ZI S?

LIST ZA MLADEŽ

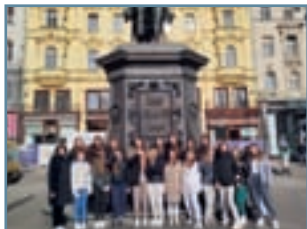

6

REPORTAŽA

VELIKI MATURALAC

10

PREDSTAVLJAMO

BUDUĆE MEDICINSKE SESTRE
– ODGOJITELJICE

18

TEMA

NAJBOLJA MJESTA ZA UČENJE

2

20

PSIHOLOGIJA

O SAMOPOUZDANJU

FOTO MJESECA

Polivači na Vodeni ponediljak

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Karolina Bašić

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Suradnici: Sara Žurovski, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Milijana Nimčević,

Marija Antonela Kanelić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

U ritmu travnja

Draga naša *Kužiš?! družino*,

stiglo nam je proljeće u punom sjaju – dani su duži, sunčaniji, raspoloženje bolje, a i inspiracija dolazi lakše. Iza nas je Uskrs, nadamo se da ste ga proveli okruženi svojim najbližima, u ozračju mira i radosti, uz mnoštvo običaja, molitvenih trenutaka i svega onoga što Uskrs čini posebnim. U tom duhu održana je i tradicionalna uskrsna žurka, koja je u Subotici ponovno okupila veliki broj mladih.

Ovaj travanj obilježen je nizom događaja – i onih koji su iza nas, i onih koji tek slijede. U ovom broju donosimo vam pregled važnih okupljanja, susreta i aktivnosti koje su obogatile život hrvatske zajednice u Vojvodini. Zavirite u rubriku *Dogodilo se*, a potom i u *Dogodit će se*.

Priveli smo kraju i predstavljanje svih prvih srednjoškolskih odjela s nastavom na hrvatskom jeziku, pa vam u ovom broju donosimo priču o učenicima Srednje medicinske škole u Subotici koje se obrazuju za buduće medicinske sestre – odgojiteljice. Uskoro nas očekuju i razgovori s maturantima – veselimo se čuti njihova iskustva, planove i snove.

Osmaši koji pohađaju cjelovitu nastavu na hrvatskom jeziku, kao i oni koji izučavaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ovoga su mjeseca boravili na tzv. malom maturalcu u Zagrebu, Sinju, Splitu i Trogiru, dok su maturanti srednjih škola iz Subotice bili na maturalskom putovanju kroz Bosnu i Hercegovinu. O tim putovanjima donosimo vam više u nastavku.

Studenti su i dalje u fokusu – prosvjedi u Srbiji i šire ne prestaju, načini i lokacije prosvjeda se konstantno mijenjaju i nadograđuju, a kako izgleda dan jednog studenta u blokadi saznajte kroz zapis **Katarine Ivanković Radaković**. Kada je riječ o studentima, u nastavku donosimo više informacija o tomu da je 106 studenata hrvatske nacionalnosti u Srbiji ostvarilo pravo na stipendiju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Radna omladina uživala je u zasluženom uskrsnom predahu, a već se priprema za još jedan – prvomajski. Međunarodni praznik rada donosi nam i slobodne dane, ali i priliku za osvrt na povijest i borbu za prava radnika – više o tome čitajte u sljedećem broju. A ovaj broj *Kužiš?!* donosi vam i dobro poznate rubrike – *Gamerski kutak*, *Moda*, *Psihologija*, zatim priču o najboljim mjestima za učenje u Osijeku, izvješća s križnih puteva Srijemske i Subotičke biskupije...

Nadamo se da će i svibanj biti jednako dinamičan, bogat događanjima i ispunjen mladalačkom energijom. Neka nas vrijeme posluži, a vi ostanite vrijedni, vedri i uporni. Do sljedećeg čitanja!

Mjesec za nama

Plesne radionice

Plesne radionice folklornog ansambla HKC-a *Bunjevačko kolo* i KUD-a *Vuk Karadžić* iz Temerina održane su 29. ožujka i 12. travnja povodom zajedničkog plesnog performansa koji će se moći pogledati u svibnju i lipnju u Subotici i Temerinu.

Projekt je financiralo Ministarstvo za pomirenje, regionalnu suradnju i društvenu stabilnost.

Posjet studenata iz Zadra

Studenti kroatistike Sveučilišta u Zadru, zajedno sa svojim profesorima, 10. travnja boravili su u Subotici gdje su posjetili Hrvatski dom – Maticu i HKC *Bunjevačko kolo*.

U Hrvatskom domu – Matici dočekao ih je predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, **Marinko Katić**, koji ih je upoznao s radom i

djelovanjem hrvatske zajednice u Srbiji, kao i s aktivnostima HNV-a kao krovne institucije Hrvata u državi.

Tijekom posjeta HKC-u *Bunjevačko kolo* studenti su se družili s članovima udruge te prisustvovali probi Dječjeg folklornog ansambla, gdje su se imali priliku i sami okušati u plesu bunjevačkih kola.

Humanitarna folklorna večer

Drugi je put održana Humanitarna folklorna večer Udruge južnobačkih Hrvata 12. travnja u Slovačkom vojvođanskom kazalištu u Bačkom Petrovcu. Nastupili su subotički HKC *Bunjevačko kolo* i KUD *Petrovska družina* iz Bačkog Petrovca. Namjera je bila povezati dvije udruge iz dvije manjinske zajednice kako bi i ubuduće surađivali.

Koncert je dio drugog dijela projekta koji financira Ministarstvo za ljudska i manjinska prava. Prvi dio održan je u Nišu, gdje su folkloraši HKC-a podržali tamošnju hrvatsku udruhu i nastupili s mjesnim KUD-om *Abrašević*.

Molitveno-evangelizacijski susret za mlade u Beogradu

Molitveno-evangelizacijski susret za mlade u Beogradu okupio je 4. i 5. travnja vjernike iz Subotičke biskupije, beogradskih župa i katedralne župe Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Događaj, održan u Pastoralnom centru *Papa Ivan Dobra* i katedrali, potaknuo je mlade na razmišljanje o vlastitom identitetu i otkrivanju talenata. Poseban značaj događaju pridonijela je suradnja s molitvenom zajednicom *Proroci*, čiji su članovi osigurali animaciju i dodatnu energiju susretu.

Ovaj susret pomogao je i omogućio financijskim sredstvima Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske kroz projekt *Jačanje nacionalnog i vjerskog identiteta*.

Stipendije za 106 studenata hrvatske zajednice iz Srbije

Ukupno 106 studenata hrvatske nacionalnosti koji studiraju u Srbiji ispunilo je kriterije za studentsku stipendiju koju dodjeljuje Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Kako se navodi na službenoj mrežnoj stranici Središnjeg državnog ureda, koji je objavio preliminaranu rang-listu, dodjeljuje se 2.000 stipendija za akademsku godinu 2024./25.

»Na Javni natječaj, koji je bio raspisan od 18. prosinca 2024. godine do 17. siječnja 2025. godine, u propisanom roku zaprimljeno je 2.999 prijava. Ukupno 2.664 prijave koje su zadovoljile formalne uvjete su bodovane, te je Povjerenstvo za provedbu javnog natječaja za dodjelu stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske za akademsku godinu 2024./2025. utvrdilo Prijedlog rang-liste 2000 studenata dobitnika stipendije za akademsku godinu 2024./2025. za svaku od kategorija studenata«, navodi se u objavi.

Konačna rang-lista i konačna Odluka o dodjeli stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske bit će objavljena po okončanju postupka prigovora, a studenti koji ostvare pravo na stipendiju bit će obaviješteni o datumu i načinu zaključivanja ugovora o stipendiranju.

Uskrsna žurka u Subotici

Tradicionalna uskrsna zabava, koja je i ove godine okupila velik broj mladih, održana je 20. travnja u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici.

Uz energičnu glazbu DJ-a Džabesa, prostor centra ispunilo je oko 550 do 600 posjetitelja željnih dobre zabave i druženja. Vesela atmosfera, ples i zajedništvo obilježili su večer koja je još jednom potvrdila važnost ovakvih okupljanja u njegovanju tradicije i zajedničkog duha.

Dogodit će se...

Premijera *Stipanove princeze* u Subotici

Dramski odjel HKC-a *Bunjevačko kolo* premijerno će izvesti svoju novu predstavu *Stipanova princeza* po tekstu i u režiji **Marjana Kiša** 27. travnja u 19,30 sati u Narodnom kazalištu u Subotici (scena *Jadran*).

Ulaznice za predstavu možete kupiti na билетарници Narodnog kazališta ili ih rezervirati putem broja 024-557-436.

Veče sevdaha

Veče sevdaha koje će izvesti pjevač **Marko Križanović** uz pratnju **Radovana Marića** i **Zorana Stojanovića** bit će održano u utorak, 29. travnja, u 20 sati u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici.

Cijena ulaznice je 500 dinara, a možete je kupiti u kafiću *Nova galerija* (Petra Drapšina 4) ili rezervirati putem broja 024/556-898 i 064-659-06-35 (od 8 do 14 sati).

Katolički malonogometni turnir

Katolički malonogometni turnir, treći po redu, bit će održan 24. svibnja 2025. godine u Đurđinu. Župne ekipe potrebno je prijaviti do 5. svibnja vlč. **Tomislavu Vojniću**.

5

Spoj druženja i kulture

Trideset maturanata iz Gimnazije *Svetozar Marković*, Politehničke škole i Srednje medicinske škole iz Subotice provelo je nezaboravno putovanje kroz Bosnu i Hercegovinu. Bio je to maturalc a »tura« je obuvažala znamenitosti Mostara, crkvu sv. Jakova u Međugorju, sarajevsku Baščaršiju... Tijekom trodnevnog boravka, uz razgledavanje prirodnih ljepota i kulturnih spomenika maturanti su imali priliku i bolje se upoznati međusobno, stvarajući uspomene koje će nositi cijeli život. Organizatori ovog putovanja bili su Hrvatsko nacionalno vijeće i HPD *Bela Gabrić*, a dio troškova sufinancirala je Vlada Zapadnohercegovačkog kantona.

Međugorje – posebno mjesto

Učenik Gimnazije *Svetozar Marković*, opći smjer, **Andrija Mandić** posebno ističe posjet Međugorju.

»Međugorje je posebno mjesto gdje se uvijek osjeća neki poseban mir te se uvijek prisjetim koliko trebam biti zahvalan za sve što imam. Svako mjesto koje smo posjetili na mene je ostavilo veliki dojam. Zanimljivo mi je bilo vidjeti kako u jednoj državi, gradu, žive tri naroda različite vjere. Upoznao sam puno novih prijatelja i uspjeli smo se zbližiti za kratko vrijeme. Zajedništvo se moglo osjetiti tijekom cijelog putovanja. Profesori i vodiči su bili vrlo pristupačni i opušteni, a mi kao družina smo se super uklapali. Smatram da se isplati ići na svaku ekskurziju. Pored samog upoznavanja i istraživanja nekog novog grada ili mjesta, tu su i druženja i izlasci koji ostaju za cijeli život«, navodi Andrija.

Arhitektura i mostovi

Učenica Politehničke škole, smjer tehničar za digitalnu grafiku i internet oblikovanje, **Jasmina Vukov** naglašava kako joj je najviše u sjećanju ostao Stari most na Neretvi.

»Taj most je na mene ostavio najveći dojam zbog potresnih, ali i poučnih priča, koliko je puta građen i rušen. Na sreću, vrijeme nas je poslužilo te smo mogli uživati u prirodi i slikati se. Bilo je veoma zanimljivo vidjeti drukčiju kulturu od naše i upoznati nove gradove. Oduševila me arhitektura muslimanskih dijelova Sarajeva i Mostara koja oba grada čini vrlo autentičnim. Na maturalcu sam se najviše družila s već znanim ljudima, ali, naravno, lijepo je bilo upoznati i druge. Zajedništvo tijekom putovanja je bilo konstantno. Drago mi je jer sam upoznala vrš-

njake iz drugih škola i stekla nova prijateljstva. Stari most u Mostaru ostat će mi dugo u sjećanju. Sam taj dio grada odiše nekom mistikom i ljepotom koja je teška za opisati. Ali, ponajviše most je značajan po tome što je nekada bio taj koji razdvaja narodnosti tog grada, a sad ih spaja«, zaključuje Jasmina.

Edukativni momenti

Učenik Srednje medicinske škole, smjer medicinska sestra – tehničar, **Egon Ferković** kao moment s maturalca koji mu je ostao najviše u sjećanju navodi posjet špilji iz koje izvire rijeka Buna navodeći »odslaj vode, huku slapova dok se razbijaju o stijene«...

»Stari most istinski pokazuje graditeljsko umijeće njegovog tvorca. Preko slika mi se nije činilo kao nešto specijalno, ali uživo sam uočio totalnu suprotnost. U Međugorju sam imao prilike osjetiti povezanost vjernika koji su se zajedno okupili u molitvi. Atmosfera tijekom putovanja bila je energična i puna uzbudljivih i edukativnih momenata. Smatram da se isplati ići na ovakav maturalc zbog blizine odredišta, prilika za stjecanje novoga znanja i opće rasonode«, ističe Egon.

Josipa Dulić / Foto: HNV

Od Sinja do Zagreba

Učenici osmoga razreda cjelovite nastave na hrvatskome jeziku, zajedno s učenicima koji pohađaju predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, i ove su godine sudjelovali na tradicionalnom malom maturalcu. Bili su to osmaši iz subotičkih osnovnih škola *Matko Vuković*, *Ivan Milutinović* (Subotica i Mala Bosna), *Matija Gubec* iz Tavankuta, te nekolicina učenika iz OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte i dvoje učenika iz Sombora, ukupno njih 29 učenika u pratnji četiri nastavnika.

Sinj, Split, Trogir

Prva destinacija bilo je dalmatinsko mjesto Sinj, gdje su učenici posjetili Muzej *Sinjske alke*, Svetište

Gospa Sinjske te povijesnu tvrđavu Kamičak. Nakon Sinja uslijedio je odlazak u Split, gdje su panoramski autobusom razgledali grad, brdo Marjan i prošetali kroz impozantnu Dioklecijanovu palaču.

Iz Splita su se uputili u Trogir. Na trogirskim plažama su, kako opisuje **Tanja Stantić**, koordinatorica izvannastavnih aktivnosti pri HNV-u, »smočili noge, osjetili čari morske vode i kamenčića koji su im se uvlačili među prste«. Učenici su istražili uske uličice staroga grada te uživali u pogledu na more s rive i kod tvrđave Kamerlengo.

Posljednja destinacija: Zagreb

Završna postaja bio je Zagreb, gdje su posjetili Tehnički muzej *Nikola Tesla*, Zoološki vrt i brojne gradske znamenitosti. Večer uoči povratka obilježena je kvizom znanja, u kojem su učenici mogli pokazati što su naučili tijekom putovanja.

Maturalac je završen zajedničkom svetom misom, a potom i ručkom, nakon čega su se svi zadovoljno vratili kući – ispunjeni dojmovima, novim iskustvima i još čvršćim prijateljstvima.

Ovaj put, koji će osmaši pamtit i cijeli život, organiziralo je Hrvatsko nacionalno vijeće, a roditelji su sufinancirali dio troškova, dok je prijevoz učenika financijski pomoglo, preko projekta Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, HPD *Bela Gabrić* iz Subotice.

K. U.

Mladi na putu vjere

Sedmo po redu korizmeno hodočašće mladih – križni put pod geslom »Čisto srce stvori mi, Bože« (Ps 51,12), u organizaciji Biskupijskog pastoralnog centra i Ureda za pastoral mladih Srijemske biskupije, održano je 5. travnja u biskupijskom svetištu Gospe Snježne na Tekijama. Na pobožnost su pristigli mladi vjernici iz svih župa Srijemske biskupije, uz pratnju svojih župnika i pastoralnih suradnika. Među okupljenima bile su i kandidatice Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa iz Đakova, zajedno sa s. **Doroteom Krešić**.

Susret je započeo zajedničkom molitvom u crkvi, koju je predvodio **vlč. Dušan Milekić**, povjerenik za pastoral mladih. Križni put svečano je započeo nošenjem križa do prve postaje, a križ je na početku ponio srijemski biskup mons. **Fabijan Svalina**. Kroz 14 postaja Kalvarije u sklopu Gospinog svetišta na Tekijama mladi su se smjenjivali u nošenju križa te čitanju duhovnih razmatranja.

Težina istine, snaga vjere

Pobožnost je završila euharistijskim slavljem koje je u crkvi predvodio mons. Svalina. Mladima se u homiliji obratio upravitelj tekijanskog svetišta **preč. Matej Perić**. Potaknuo ih je da se zapitaju zašto su okupljeni oko Isusa, je li zato što je on za njih stvarno Bog...

»Ako je Bog, onda ga trebam poslušati oko svega, onda sve što Isus govori treba za mene biti postulat, onda mojim životom vlada istina... A mi se često bo-

jimo istine, često je ne volimo čuti, često zatiskujemo uši poput onodobnih farizeja pa bismo najradije ušutkali onoga tko govori istinu, a Isusove riječi stalno nas opominju. Stalna su istina koju mi eto onako pomalo promijenimo kako nam odgovara, uzmemo selektivno, protjeramo kroz svoje sito, pa uzmemo što nam paše. No, je li ta istina stvarno istina?«, kazao je **preč. Perić** i dodao kako se ljudi ne vole suočavati s istinom, pa traže izgovore zbog kojih je bolje ne znati je.

On je naveo kako je najteže priznati istinu o sebi.

»Problem je što ne živimo ono što ispovijedamo, što ne vjerujemo istinski ono što tvrdimo da vjerujemo, što iza nas i naših riječi ne stoje djela, odnosno stoje djela koja ne bi trebala stajati. I to je okrutna istina. Isusa su njegovi suvremenici htjeli ubiti jer im je rekao istinu. Suočavanje s istinom je ono što nam svima treba. Pogledati se u ogledalo, vidjeti se onakvima kakvi zaista jesmo, suočiti se s odrazom koji i nije najugodniji i početi mijenjati ono što ne valja. Ne smije nam biti cilj izbjegavati istinu, nego se promijeniti na način da ta istina ne boli, da nas nije sram istine, nego da kada se istina izrekne, da možemo biti ponosni na ono što se govori. Nikad nije kasno da nas istina oslobodi, da nas Božja ljubav promijeni, samo se treba s njome suočiti«, zaključio je **preč. Perić**.

Kateheza i nova prijateljstva

Nakon euharistijskog slavlja druženje je nastavljeno u prostorijama doma svetišta. Po završetku okrepe, uslijedila je kratka kateheza koju je održao povjerenik za pastoral mladih, **vlč. Dušan Milekić**, na temu: »Ispovijed – zašto? Je li moguće da mi bude oprošteno?«. Kroz niz konkretnih i mladima bliskih primjera iz svakodnevice **vlč. Milekić** približio je prisutnima kako Božja milost preobražava čovjeka nakon iskrene i skrušene ispovijedi. On je također istaknuo i važnost Križnog puta tijekom pripreve za proslavu Uskrsa.

»Kroz razmatranje Isusove muke vidimo smisao i veličinu njegove žrtve. Važno je da mladi osjete da Bog nije nešto apstraktno, već jako blisko, te da je i za njih bio spreman trpjeti. Ta žrtva je najsnažniji i najveći znak ljubavi u povijesti čovječanstva«, naglasio je **vlč. Milekić**.

Kateheza je potaknula na otvoreni razgovor i razmišljanje, a druženje se nastavilo do kasnih popodnevnih sati. Susret je bio dragocjena prilika za učvršćivanje postojećih i stvaranje novih prijateljstava među mladima iz različitih župa, kao i za dublje

povezivanje u vjeri i zajedništvu unutar biskupijske zajednice.

Snažna inspiracija

Srijemski biskup mons. **Fabijan Svalina** izrazio je zadovoljstvo sudjelovanjem velikog broja mladih na ovogodišnjem Križnom putu i angažiranjem župnika i njihovih suradnika.

»Hodeći s Isusom od postaje do postaje pokušavamo zrcaliti i svoj život u tim postajama Križnog puta i u onome što Bog očekuje od mene kao mladog čovjeka i kako zauzeti svoju ulogu u društvu i u svijetu u kojem živimo, da bismo bili istinski svjedoci Isusovog Evanđelja, Isusove poruke Uskrsa u prilikama u kojima mi danas živimo. Imamo jednu snažnu inspiraciju u tolikim kršćanskim svjedocima ranokršćanskoga razdoblja koje mi ovdje u Srijemu na poseban način baštinimo. Ali čitava kršćanska povijest upravo je u znaku Isusovih svjedoka koji svakodnevno svjedoče Isusovu radosnu vijest vršeći jednostavne, male, svakodnevne zadatke u svojim obiteljima, na radnom mjestu, u školi, na fakultetu ili bilo kojoj drugoj prilici života«, kazao je mons. Svalina.

Dojmovi mladih

Mladi iz različitih krajeva Srijema rado se odazivaju na pobožnost Križnog puta, a jedan od njih je **Leon Žarko** iz Srijemske Mitrovice. On smatra ovaj događaj bitnim u pripravi za proslavu Uskrsa.

»Križni put je nešto što ne treba propustiti u ovo korizmeno vrijeme. Osim prilike za druženje, ovo je za mene prilika i za duhovni rast«, kazao je Leon.

Na Križnom putu svake godine rado sudjeluje i **Vlatka Murgaš** iz Sota.

»Ovaj događaj mi je važan jer pokazuje koliko ima mladih vjernika u Srijemskoj biskupiji. Ali važno mi je i to što razmatramo Isusovu muku koju je podnio zbog naših grijeha«, navela je Vlatka.

Info i foto: www.srijembiskupija.rs

Križni put Subotičke biskupije

Unatoč kiši – mladi svjedočili vjeru u Đurđinu

Zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta ovogodišnji Križni put mladih Subotičke biskupije, koji je trebao biti održan na otvorenom – od Đurđina do subotičke Kalvarije – premješten je u župnu crkvu sv. Josipa Radnika u Đurđinu.

Iako je ruta hodnje bila promijenjena, program je u cijelosti realiziran 29. ožujka. Mladi vjernici okupili su se u župnoj crkvi gdje su sudjelovali u svetoj misi, zajedničkoj molitvi krunice, slušali duhovni nagovor te razmatrali postaje križnog puta. Susret je zaključen zajedničkim ručkom, u ozračju molitve, zajedništva i međusobnog ohrabrenja u vjeri.

Predstavljamo: odjel 1.5 u Srednjoj medicinskoj školi

Buduće medicinske sestre — odgojiteljice

U odjel ide 24 učenice koje dolaze iz Subotice i okolice, ali i drugih dijelova Vojvodine – Bačke Topole, Monoštora, Sombora i Novog Sada

Ovoga mjeseca stižemo i do trećeg odjela prvog razreda koji nastavu pohađa na hrvatskom nastavnom jeziku. Na redu su učenice Srednje medicinske škole u Subotici, smjera medicinska sestra – odgojiteljica. Odjel 1.5 broji 24 učenice koje dolaze iz Subotice, okolnih mjesta poput Novog Žednika, Mirgeša i Tavankuta, a nekoliko ih dolazi i iz drugih dijelova Vojvodine, poput Bačke Topole, Monoštora, Sombora i Novog Sada.

Odgovoran i zahtjevan posao

Razrednica **Margareta Uršal** kaže kako kako četverogodišnji obrazovni profil medicinska sestra – odgojiteljica, sprema učenike za svijet rada, ali i za nastavak školovanja. Učenice tako mogu nastaviti školovanje na visokim školama za obrazovanje odgojitelja Srbije, ali i u Hrvatskoj.

»Biti odgojitelj u predškolskoj ustanovi veoma je odgovoran i zahtjevan posao i stoga se od učenica ovoga smjera zahtijeva široko obrazovanje, kako iz općeobrazovnih tako i iz stručnih predmeta poput zdravstvene njege djece ranog uzrasta, anatomije, latinskog jezika; u 2. godini predškolske pedagogije, odgoja i njege djece, dječje psihologije i drugih stručnih predmeta. Ovo je srednja strukovna škola, stoga učenice u svakom polugodištu imaju tjedan dana praktične nastave. U svibnju im slijedi tjedan dana boravka u vrtiću i nadam se da će učenice 1.5 odjela imati priliku posjetiti vrtić na hrvatskom jeziku (*Sunčicu* i *Biser*) i vidjeti i upoznati se s kvalitetnim prostornim uvjetima i opremom, ali i s divnim odgojiteljicama koje će im zasigurno prenijeti svoja znanja i ljubav prema profesiji koju su odabrali«, pojašnjava Uršal.

Razdoblje prilagodbe i nova iskustva

Razrednica Uršal kazala je nešto više i o iskustvima prvog polugođa, razdoblju prilagodbe na novo

okruženje, kao i o očekivanjima za budućnost.

»Prvo polugodište je brzo prošlo, bilo je potrebno vrijeme da se upoznaju, da svaka od njih nađe svoje mjesto u odjelu i da se naviknu na nova pravila i procedure u novoj školi. To je bilo i za očekivati. Ocjene su solidne i sigurna sam kako će biti još bolje. Ovo nije moje prvo iskustvo biti razredna nekom odjelu, ali jest u srednjoj školi. Bilo je potrebno vrijeme da ih upoznam i one mene, kao i da pronađemo zajednički jezik. Ja sam ove njihove prve godine samo jedan dan u školi i nedostaje nam vremena za razgovor. To smo malo nadoknadili na studijskom putova-

nju u Zagreb kada smo u prosincu išli na *Interliber*. Ponosna sam na njih, imam kvalitetnu suradnju i s njihovim roditeljima što je također veoma značajno i znam da će vrijeme koje je pred nama donijeti još kvalitetnije interakcije i da će to biti generacija za pamćenje«, naglasila je Uršal.

Upornost i učenje

Učenica **Petra Ivković Ivandekić** iz Subotice navodi kako je uspjela pronaći dobar način učenja i kako se nada da će ga uspješno nastaviti primjenjivati.

»Dvoumila sam se između Gimnazije i Medicinske škole, ali sam se odlučila za ovaj smjer kako bih malo promijenila sredinu, upoznala više ljudi, imala praksu kroz koju mogu više naučiti, što mi predstav-

lja olakšicu. Ponekad se preispitujem jesam li dobro odlučila, ali vrijeme će pokazati. Prvo polugodište je prošlo iznenađujuće lako, upornost i učenje s manjim pauzama je ispao dobar način i pokazatelj da mogu tako i nadalje, jedino moram par predmeta pojačati s vježbanjem. Odjel je okej, većina osoba pomogne kada je teško. Ima ljudi koji su zatvoreni ili stidljivi još uvijek, ne znam, ali uvijek pomognu i to cijenim i uzvraćam«, kazala je Petra, a kao omiljeni dio nastave navela je slušanje lekcija iz anatomije.

Prvi izazovi

Učenica **Anđela Štefković** ističe da je na početku imala poteškoća s učenjem, ali da se vremenom uspjela snaći. Govorila je i o prijateljstvima u razredu te izrazila nadu da će vremenom svi postati još složniji.

»Mnogo volim djecu i želja mi je raditi s njima. Prvo polugodište je prošlo vrlo dobro, imala sam poteškoće s učenjem, ali sada sam shvatila kako učiti. Škola mi se dopada, a razred mi se baš i ne dopada. Generalno kao razred nismo složni i ne držimo se dovoljno zajedno; znam da se ne možemo svi družiti, ali trebamo biti složni«, navela je Anđela.

Jednog dana vlastiti vrtić

Bojana Jovanović ispričala nam je kako je oduvijek voljela igrati se s djecom i da ima želju jednog dana otvoriti vlastiti vrtić. Ipak, priznaje da se na po-

četku školovanja susrela s određenim poteškoćama u učenju.

»Prva dva mjeseca polugodišta bilo mi je užas, ne volim promjene i nije mi bilo baš ugodno, ali poslije sam se navikla. Imala sam poteškoće s kemijom i fizikom. Škola mi se mnogo sviđa i nemam nikakvih zamjerki, a što se tiče odjela, nažalost, i nije baš najbolje. Omiljeni predmet mi je srpski jezik, zbog divne profesorice. Imam društvo u razredu, prijateljili smo se skoro svi, ali i dalje imam negativno mišljenje o pojedincima. Ali sve u svemu – odlično je«, naglašava Anđela.

Rad s djecom

Lucija Vuković navela je kako je odjel pun radosti i kako je svatko uspio naći svoje mjesto.

»Od malena sam pričala da ću pomagati drugim ljudima da ozdrave, no kroz godine mi se dopao rad s djecom. U početku je bilo malo izazovno, no uz dobre ljude sve prođe brzo i lijepo, e tako je i ovo prvo polugodište prošlo: uz upoznavanje profesora, novih predmeta, praksi. Sada je sve 'leglo' na svoje mjesto. Interijer škole je jako lijep i mislim da se baš uklapa uz medicinu. Odjel je izvor veselja i radosti. Jedan od omiljenih predmeta mi je anatomija i fiziologija. Također volim zdravstvenu njegu. Društvo je super, svi su našli svoje prijatelje i što je najbitnije – složni smo«, istaknula je Lucija.

Lucija Horvacki

Veliki maturalac

Mladi glas Petrovaradina

Osamnaestogodišnja **Martina Ursić** dolazi iz Petrovaradina i maturantica je Gimnazije *Isidora Sekulić* u Novom Sadu. Osim što je dobra učenica, aktivna je članica tamburaškog orkestra HKPD-a *Jelačić* gdje svira bas-prim i s kojim je imala mnoge uspješne nastupe. Rado sudjeluje u manifestacijama ovog Društva, a pjeva i u zboru župe svetog Roka. Nakon završetka srednje škole planira nastaviti svoje obrazovanje i upisati fakultet.

KUŽIŠ?! Pohađaš prirodno-matematički smjer u Gimnaziji, a matematika ti je najdraži predmet u školi...

Tako je, matematika mi je jedan od najdražih predmeta, ona me inspirira jer razvija logičko razmišljanje i uči kako rješavati probleme na sistematičan način. U njenim pravilima i obrascima pronalazim ljepotu i jasnoću, koja me motivira da istražujem dublje.

KUŽIŠ?! Članica si tamburaškog orkestra HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina. Reci nam nešto više o tome.

Aktivna sam članica tamburaškog orkestra HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina. Sviram bas-prim već pune tri godine. Zvuk ovog instrumenta omogućuje mi da doprinesem ritmu i harmoniji glazbe mog orkestra. Tambura ima bogatu tradiciju u Petrovaradinu. Sviranje mi pruža osjećaj povezanosti s kulturnom baštinom našeg naroda. Ovaj instrument zahtijeva dobru tehniku i preciznost što me motivira da unapređujem svoje vještine. Volim ići na probe jer se tamo opuštamo i zabavljamo. S orkestrom smo nastupali više puta u Petrovaradinu na koncertima i manifestacijama našeg društva, zatim u Rumi na manifestaciji *Srijemci Srijemu*, Surčinu na Božićnom koncertu, Srijemskim Karlovcima na *Kuglof festu*, Požegi i u Bačkom Petrovcu na *Klobas festu*, a vjerujem da nas čeka još dosta zanimljivih putovanja.

KUŽIŠ?! Osim sviranja u orkestru, aktivna si i u drugim manifestacijama koje organizira *Jelačić*, a pjevaš i u crkvenom zboru svetog Roka...

Rado pomažem u aktivnostima gastro sekcije *Jelačić*. Najdraža od njih mi je bila prva *Krafnijada*, održana ove godine. Jednog popodneva mama, drugarice i ja odlučile smo praviti domaće krafne za tu manifestaciju. Zajedno smo zamijesile tijesto, pržile ih, smijale se i zabavljale. Bilo ih je oko 250 i svi su bili zadovoljni. Osim sviranja tambure, pjevam i u župnom zboru svetog Roka iz Petrovaradina, jer na taj način mogu jače izraziti svoju vjeru i povezati se s duhovnim zajedništvom. U tom okruženju osjećam mir i radost.

KUŽIŠ?! Uz sve što radiš, kako uspijevaš odmoriti se?

Najviše me opušta šetnja u prirodi, posebno kada je tišina i kada mogu čuti cvrkut ptica. Moj hobi obuhvaća aktivnosti koje me pokreću i čine sretnom. Obožavam voziti rolere i bicikl, provoditi vrijeme s prijateljima u parku i šopingu. Druženje s obitelji mi je vrlo bitno, volimo provoditi vrijeme kroz zabavne igre ili razgovor. U slobodno vrijeme volim putovati, družiti se i stjecati nova poznanstva. Putovanja su bitna, jer mi omogućuju upoznavanje nove kulture, ljudi i običaja, što obogaćuje moj pogled na svijet.

KUŽIŠ?! I za kraj, koju bi poruku željela poslati mladima kako bi ih motivirala da njeguju i istražuju svoje talente?

Poručila bih mladima da nikada ne zaborave da je svaki talent poseban i vrijedan, bez obzira na to što vole raditi. Neka emocija bude vodič kroz sve prepreke na koje mogu naići na svom putu. Najvažniji savjet je da vjeruju u sebe i da budu strpljivi, jer uspjeh dolazi kada se radi s ljubavlju i predanošću. I, naravno, da nikada ne prestanu istraživati svoje talente, oni su ključ za otkrivanje punog potencijala.

Katarina Ivanković Radaković

Sloga i jasan cilj

Probudio me je zvuk usisavača. Radna grupa za higijenu već uveliko sređuje kuhinju na našem fakultetu. Sredila sam sobu (predavaonicu) i otišla dalje pomoći. Ubrzo je stigla donacija, doručak, i polako smo se svi okupili u kuhinji. Došlo je vrijeme za sređivanje sale za plenum kao i za pisanje dnevnog reda. Plenum je trajao pet sati, ali smo uspjeli sve srediti za nadolazeće prosvjede.

Svi na ulice!

Došlo je vrijeme za današnji prosvjed! Svi smo spremili vodu, nešto slatko, transparente, i naravno, pištaljke. Redari su obukli prsluke i uzeli megafon. Sve je spremno za polazak! Krenuli smo polako ka Studentskom trgu. Ulicama Beograda odjekivale su glasne parole, pjesma, koju građani slušaju već pet mjeseci, ali njihova podrška nije se smanjila. Ljudi u automobilima nas pozdravljaju svojim glasnim trubama. Kada pogledamo gore, možemo vidjeti ljude koji su izašli na svoje terase kako bi nas pozdravili. Toliko pozitivne energije i ljubavi daje nam snagu da budemo još glasniji u našoj borbi.

Prvi dio fakulteta okupio se na Studentskom trgu i prosvjed je mogao početi! Polako smo se skupili i krenuli u prosvjednu šetnju. Najbolji dijelovi prosvjeda su kada se nalazimo s ostalim kolegama, kada nam se građani pridružuju i, naravno, spontano natjecanje u tome tko ima više bedževa, bolji transparent i veću zastavu.

Nakon tri sata prosvjeda vratili smo se na fakultet i sabirali dojmove današnjeg dana.

Noć u blokadi...

Iako svi umorni od raznih planiranja i prosvjeda, uvijek nam dobro dođe malo zabave. Večeras je jedna grupa otišla na jazz koncert u Studentskom kulturnom

centru, a druga ostala na fakultetu i gledala film. Iako smo svi bili iscrpljeni, radne grupe su morale imati svoje sastanke kako bi sve bilo spremno za nadolazeći period. Noć je već poprilično odmakla, a na hodnicima fakulteta i dalje se čuo žamor neumornih studenata...

Studenti svakog dana razgovaraju, planiraju svaki idući korak. Nije ni malo lako organizirati prosvjed, šetnju do drugog grada i mnoge druge aktivnosti koje su dio studentske blokade. Pored mnogo sastanaka, tu je i redovno čišćenje fakulteta, dežuranje, sve što je potrebno za dobro funkcioniranje fakulteta iznutra.

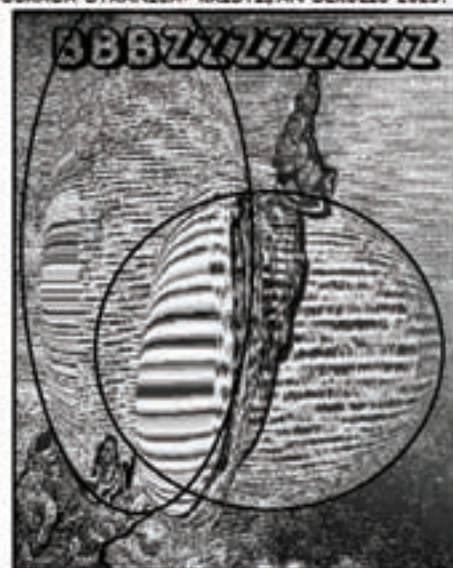
Spremni na odricanja

Često dani studenta u blokadi budu veoma stresni, puni obveza, malo spavanja... ali sve se to zaboravi kada vidimo koliko smo novih prijatelja upoznali. Unatoč svim nesuglasticama, uvijek stavljamo zajednički cilj ispred svega, to je ono što nam svima daje snagu da ustrajemo u ovome. Kada isplaniramo dan do detalja, često se dogodi neka »blic« akcija te moramo brzo po svoju opremu za prosvjed i krenuti s kolegama na ulicu. Nikada ne znamo u kojem će smjeru dan otići; nekada nam ta neizvjesnost godi, ali svakako je lakše kada dan ide po planu.

Studenti su trenutno svoje živote »pauzirali« te su, osim studiranja, izabrali žrtvovati svoje slobodne aktivnosti, ograničiti izlaske s prijateljima i još mnogo toga. Ipak, to im ne pada teško jer su svjesni da sudjeluju u iznimno zahtjevnoj borbi i spremni su na ta odricanja. Dan studenta u blokadi je uistinu poseban i drukčiji. Jasan cilj, sloga, ljubav i zajedništvo daju studentima snage da istraju u ovoj borbi, u kojoj planiraju istrajati do kraja.

Katarina Ivanković Radaković

SIMULACIJA ODVAJANJA ŠATLA
USPJEŠNO JE REALIZIRANA! SAD
PRELAZIMO U FAZU ODVAJANJA
SVEMIRSKJE KAPSULE S POSADOM.

TLUNK!

SUSTAV FUNKCIONIRA
BEZ IKAKVIH PROBLEMA.
MR. JURICH IDETE SA
MOM? AKO TO ŽELITE?

VAMA NI JEDAN
MUŠKARAC NE MOŽE
REĆI NE, JESAM LI U
KRIVU? NARAVNO DA
ĆU VAS PRATITI I U
OVOM POTHRVATU.

AHAHAHA!
ONDA SMO I TO
RIJEŠILI DRAGI
KOLEGA! IDEMO,
UZ BOŽJU
POMOĆ!

ALL RIGHTS RESERVED BY AUTHOR @ KRISTIJAN C. SEKULIC 2025

TRAŽIM POTPORU
FOTONSKOG SNOPA KOJI
TREBATE USMJERITI PREMA
POVRŠINI PLANETA U POLJU
IN 4 X 210. ISPALITE
DVA SNAŽNA!!!

NA ZAPOVIJEDI!
PALJBA!!!

WOUSH!

SWISHH!

Najbolja mjesta za učenje u Osijeku

Studentski život u Osijeku ima posebnu dinamiku, ali i izazove kada je riječ o pronalasku idealnog mjesta za učenje

– bilo da se radi o učenju u društvu, brzom ponavljanju ili »noćnim smjenama«.

No, kako to sve izgleda u praksi? Razgovarali smo s troje studenata koji su podijelili svoje navike, savjete i iskustva kada je riječ o učenju.

Učenje vani ili u stanu

Nikola Stipić, student Akademije za umjetnost i kulturu, smjera kultura, mediji i menadžment, kaže da gotovo isključivo uči kod kuće, u stanu u kojem živi u Osijeku.

»U Suboticu rijetko idem, samo u posjet kod mojih, i tamo uglavnom ne učim. Ponekad učim i u parku ispred zgrade ili na putu do faksa pred ispit ili kolokvij, više se radi o po-

U Osijeku svi studentski domovi, većina fakulteta i glavni sadržaji studentskog života koncentrirani su u krugu jednog velikog kampusa. Upravo zbog te kompaktnosti studentski život u Osijeku ima posebnu dinamiku, ali i izazove kada je riječ o pronalasku idealnog mjesta za učenje.

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek (GISKO) smještena je u centru grada i pruža bogat fond stručne literature, što je čini odličnom opcijom za pisanje seminarskih i diplomskih radova. Ipak, prostorno je ograničena za učenje te je mnogima nepraktična zbog udaljenosti od studentskog kampusa. Također, da biste koristili čitaonicu ili posuđivali knjige, potrebno je biti član knjižnice.

Studenti Filozofskog fakulteta imaju na raspolaganju i dvije učionice za individualni i skupni rad unutar fakultetske knjižnice. Tamo se često može pronaći mir i koncentracija između predavanja ili tijekom slobodnih termina.

Za studente koji žele ostati bliže domu odlična opcija su učionice u Novom paviljonu, jednom od najbolje opremljenih studentskih domova u Hrvatskoj. Osim što su moderno uređene, učionice imaju klime, ploče za pisanje i dovoljno prostora za udoban i fokusiran rad. Mnogi studenti ističu kako im upravo te učionice najviše odgovaraju, posebno tijekom ispitnih rokova. Uz učionice, dnevni boravci u domovima često postaju spontana mjesta za učenje

navljanju nego o učenju. Najvažnija mi je udobnost, a ostale stvari nisu toliko bitne. Mjesta koja drugima odgovaraju, poput knjižnica i čitaonica, meni baš i ne pašu, a opet, znam da većina ne bi mogla učiti vani zbog buke i smetnji. Gotovo uvijek učim na istim mjestima. Slušam glazbu, pijem čaj ili drugo piće, a učim isključivo kasno navečer pa preko noći. Tijekom dana uglavnom ponavljam. Učenje vani mi godi, osobito kada sam već upoznat s gradivom – više se radi o ponavljanju. Učim sam, jer i moji poznanici uče sami – eventualno skupa ponavljamo pred ispit. Ambijent mi je jako važan. Lokacija nije toliko bitna, ali mora biti uredna i ugodna za boravak. Moje savršeno mjesto za učenje je staklena kutija u stanu koja mi služi kao ured. Tu imam računalo, sve potrebne stvari, pisaću mašinu, kuhalo i sl. Ispred je terasa koja je odlična za učenje kada je lijepo vrijeme«, navodi Nikola.

Učenje u učionici studentskog doma

S druge strane, **Ana Skenderović**, studentica psihologije na Filozofskom fakultetu, većinom uči u učionici studentskog doma ili u svojoj sobi.

»Ponekad učim i u knjižnici, ali to je uglavnom u pauzama između predavanja. Volim učiti sama i u tišini – tako se najlakše skoncentriram na sadržaj, a mogu i ponavljati naglas, što mi jako pomaže kod pamćenja. Učim uglavnom

navečer, a između pauza volim slušati opuštajuću glazbu. Ako je u učionici gužva i netko priča, stavim slušalice. Mjesto za učenje rijetko mijenjam – čak i kad sam u učionici, volim sjediti na istom mjestu kao i prethodni put«, ističe Ana.

Učenje s cimericom u sobi

Leona Matković, studentica na Odjelu za biologiju, većinu vremena provodi učeći u svojoj sobi u studentskom domu.

»Ove godine imam cimericu koja mi je ujedno i prijateljica s faksa pa često zajedno učimo naglas. Tako se najlakše natjeramo i ona i ja, a i najlakše zapamtimo gradivo te jedna drugoj pojašnjavamo ono što nam možda nije jasno. Prijašnjih godina, dok još nismo bile cimerice, mijenjala sam mjesta – učila sam nekad u sobi, nekad u učionici u domu, a nekad u Gradskoj knjižnici. Najvažnije mi je da sam na mirnom mjestu gdje se mogu dobro skoncentrirati, pogotovo ako učim sama. Nemam omiljeno mjesto za učenje, ali bih svima preporučila da barem isprobaju knjižnicu ili čitaonicu jer tamo obično ima drugih ljudi koji uče, pa to motivira. Tamo je i tišina, nema distrakcija. Nemam neki poseban ritual za učenje – ponekad si skuham kavu, nekad slušam glazbu, ali glazba mi odvlači pažnju ako nešto čitam. Učenje vani mi se sviđa, iako me brzo nešto omete pa to ne traje dugo. Učenje u društvu mi odgovara jer se lakše natjeram početi, ali zna se dogoditi da se zapričamo pa ne učimo ništa. Kada učim sama, treba mi više motivacije, ali kad jednom krenem, više naučim. I jedno i drugo mi odgovara. Ambijent mi nije presudan, najvažnije je da je mir i tišina. Moje savršeno mjesto za učenje bila bi knjižnica s cijelim fondom potrebnih knjiga i potpunom tišinom«, zaključuje Leona.

Tekst i foto: Josipa Dulić

○ samopouzdanju – drugi dio

U praksi često susrećem mlade osobe koje imaju manjak samopouzdanja. Mnogi od njih govore kako su već pokušali pomoći sebi knjigama za samopomoć, Youtube videozapisima za postizanje samopouzdanja... Neki su čak prošli i kroz razne programe ili tečajeve koji su obećavali mnogo, ali na kraju pružili malo. Nažalost, veliki dio onoga što su prolazili svodio se na upute ili vježbe poput: »Ako vas je strah, trebate sebi reći da je strah samo vaše limitirajuće uvjerenje i da ne dopuštate da vas kontrolira«, što, naravno, nije rješenje ni za što.

»Najbolja verzija sebe« i drugi mamci

Zamislite da vam netko ponudi program na kojemu ćete ojačati samopouzdanje, ukloniti limitirajuće obrasce koji vas koče u uspjehu, naučiti kako kontrolirati negativne emocije i doći u stanje trajne radosti. Zvuči dobro, zar ne?

No, zvučalo je dobro i osobama koje su završile u kultu *NXIVM* kojeg je u Americi vodio **Keith Raniere**. Kult se kroz niz tvrtki i podružnica po SAD-u, Kanadi i Meksiku od devedestih godina 20. stoljeća bavio kriminalnim aktivnostima od prijevара, ucjena, seksualnog izrabljivanja, prisilnog rada itd. Operirali su koristeći multi-level marketing shemu za prodaju seminara za »rad na sebi« preko kojih su vrbovali nove članove. Godine 2019. Raniere je osuđen na 120 godina zatvora.

Iako za sebe vjerujemo da ne bismo nikada završili u kultu (nismo naivni, zar ne?) ni osobe koje su završile u kultu nisu nipošto naivne niti su svjesno ušle u kult. Naime, prvi kontakt s takvim organizacijama je nešto što obećava promjenu, a mamac često zna biti upravo »jačanje samopouzdanja«. Kada je u pitanju *NXIVM*, sve je započinjalo vikend tečajem za osobe s manjkom samopouzdanja i nezadovoljstvom u životu. Nastavljalo se skupljim i duljim tečajem na kojemu su učili EM (»exploration of meaning« – istraživanje značenja), zatim su učili kontrolirati emocije i dostizati stanje trajne radosti, a završavalo je obvezom stalnog regrutiranja novih članova, davanjem imovine kultu i drugim groznim stvarima...

Dobro zvuče, a ne znače mnogo

Narativ kojim se koristio *NXIVM* zvučao je stručno, znanstveno a mnogima i vrlo poznato jer se sličnim narativom služe i mnogi poslovni coachevi, osobe koje se bave NLP-em, različiti motivacijski govornici itd. I sam osnivač *NXIVM*-a Keith Raniere u osmišljava-

nju filozofije i programa koristio je sadržaje motivacijskih govornika (**Tonyja Robbinsa**), NLP (neurolingvističko programiranje), tekstove okultista (**Rudolfa Steinera**) itd.

Iako »postizanje svjesnosti«, »najbolja verzija sebe«, »nadvladavanje boli/straha«, »kontrola emocija«, »uklanjanje limitirajućih obrazaca« itd. zvuči dobro, nažalost, ništa od toga nije moguće na način kako se propagira u takvim i sličnim programima.

Razbijanje mitova

1. Naši stvarni disfunkcionalni (limitirajući) obrasci u našem su nesvjesnom i ne možemo ih osvijestiti kroz knjige, webinare, programe. Možemo ih osvijestiti kroz psihoterapiju.

2. Emocije ne možemo kontrolirati. Kada nas je strah pa uvjeravamo sebe da nas nije strah ili kada »otpuštamo« ljutnju umjesto da ju pokažemo mi u biti zavaravamo sebe i to što postizemo nije kontrola, nego potiskivanje emocija. Ono što možemo, kada su u pitanju emocije, jest razviti učinkovitiju emocionalnu samoregulaciju, no to nije nešto što se kognitivno uči, to je nešto što se postiže kroz psihoterapiju.

3. »Jačati samopouzdanje« također ne možemo kroz program ili webinar. Jačati samopouzdanje možemo kroz život, stječući iskustvo (ako je korijen manjka samopouzdanja u nedostatku iskustva) ili kroz integraciju ličnosti (ako je korijen manjka samopouzdanja u neintegriranoj ličnosti i nestabilnom identitetu, a često jest).

Marina Balažev, prof. specijalizantica transakcijske analize, smjer psihoterapija

GODINE
NOVOG
PREPORODA

Svestrani velikan kulture

Sredinom mjeseca, 16. travnja, obilježeno je 125 godina od rođenja **Stanislava Prepreka**, osobnosti u kojoj su se susreli glazba i pisanje. Po profesiji učitelj, Preprek se iskazao kao skladatelj, orguljaš, zborovođa, melograf, pisac glazbenih studija i kritika, te prevoditelj, publicist i knjižničar.

Rođen je 16. travnja 1900. godine u Šidu. Osnovnu školu završio je u Grabovcima (Srijem). Realnu gimnaziju završio je u Srijemskoj Mitrovici 1914., gdje je napisao i svoje prve skladbe. Kod profesora glazbe i skladatelja **Vladimira Stahuljaka** u Petrinji je dvije godine, između 1916. i 1918., privatno učio nauku o harmoniji. U Petrinji 1918. završava i Učiteljsku školu.

Učitelj, orguljaš, zborovođa

Učiteljskim pozivom Stanislav Preprek aktivno se bavio trideset godina – od samoga početka karijere 1919. do pred kraj 1948., kada je umirovljen zbog slaboga vida. Učiteljsku službu započeo je u Velikoj Kapeli 1919., gdje započinje i orguljašku službu i vodi crkveni zbor. Službu nastavlja kao učitelj u velikoj petrovaradinskoj pučkoj školi *Josip Juraj Strossmayer* (Stari Majur) i orguljaš u crkvi sv. Jurja mučenika, gdje je i zborovođa Hrvatskog pjevačkog društva *Neven* u Petrovaradinu.

Početkom prosinca 1926. postaje ravnanjućim učiteljem u maloj petrovaradinskoj pučkoj školi *Ilija Okrugić* i ujedno preuzima orguljašku službu u crkvi sv. Roka.

Skladateljsko djelo

Kako navodi *Hrvatska enciklopedija*, Preprek je kao skladatelj djelovao samozatajno u maloj sredini, skladajući bez većih pretenzija za izvođenje vlastitih djela. Počeo je skladati vrlo rano, još kao gimna-

zijalac, 1914. u Srijemskoj Mitrovici napisao je svoju prvu skladbu *Laku noć* za glas i klavir 1914. godine. Nastavljajući školovanje u Petrinji napisao je i svoju prvu crkvenu skladbu *Ave Maria* za glas i orgulje i prvu zbornu skladbu za muški zbor *Bože živi*. Skladao je i svjetovnu i crkvenu glazbu. U okviru svjetovnih skladbi pisao je orkestralne skladbe, solističke instrumentalne skladbe, klavirske skladbe, poeme, sonate, suite, pojedinačne skladbe, orguljske skladbe, vokalne skladbe, pojedinačne popijevke za glas i klavir, za ženski zbor a capella, za muški zbor a cappella, za mješoviti zbor a cappella, za dječji zbor i klavir, za troglasni dječji zbor a cappella, te veći broj započetih, ali nedovršenih skladbi. Pisao je i harmonizacije. Od crkvenih skladbi pisao je promjenljive misne dijelove prema starom obrascu, motete, pjesme prema neliturgijskom tekstu, kantate, skladbe inspirirane istočnom liturgijom, veliki broj misa, moteta i drugih skladbi.

Književnik, knjižničar i prevoditelj

Bavio se i književnim radom. Prva sačuvana pjesma s naslovom *Epitalamij* objavljena mu je 1921. u časopisu *Kritika*. Ovo je ujedno i jedina pjesma koju je Preprek objavio za života.

Skoro dva desetljeća radio je kao knjižničar. Nakon rata, 1946. postaje knjižničar petrovaradinske knjižnice i čitaonice *Vladimir Nazor*. Ondje je suosnovao *Književni krug mladih*. Gradska knjižnica u Novom Sadu, čiji je uposlenik bio, 2004. tiskala mu je posthumno knjigu *Pred tminama* na srpskom jeziku. Godine 2012. ZKVH objavio je knjigu *Prognanik iz svijeta svjetlosti – život i djelo Stanislava Prepreka* koja na jednom mjestu objedinjuje njegovo pjesničko djelo.

Bavio se i prevođenjem. Prvi i najvažniji Preprekov tiskani prijevod, zapravo prepjev, je sumersko-babilonski ep *Gilgameš*, najstarije poznato djelo svjetske književnosti.

Premинуo je 1982. godine u Petrovaradinu i pokopan je u obiteljsku grobnicu na petrovaradinskom Novomajurskom groblju (koja je prigodom ovogodišnjeg jubileja obnovljena).

K. U.

Lepršavo vrijeme pred nama

Razigranost, dobra energija, smijeh i sreća – to je ono na što mene osobno asocira lijepo vrijeme: sunce, cvjetanje i bujanje prirode. Upravo u tom duhu trebale bi biti i naše proljetne/ljetne odjevne kombinacije.

Suknje koje osvajaju proljeće i ljeto

Suknje s volanima, puf suknje i suknje na preklop – bile one mini, midi ili duge – naš su izbor za lijepe dane. Možete ih kombinirati sa sandalama, tenisicama, ali i s balerinkama koje ove godine prijete preplaviti trgovačke centre i dućane. Svatko od nas će, čini se, osjetiti potrebu da ih ima. U svakom slučaju, s njima ne možete pogriješiti kada je riječ o odjevnim kombinacijama.

Slojevito oblačenje – spoj stila i praktičnosti

Razigranost odijevanja kao ekvivalent lijepom vremenu ogleda se u tome da naše modne kombinacije budu slojevite i maštovite. Iako nam dolazi lijepo vrijeme, ono može biti i varljivo, pa iz praktičnih, ali i estetskih razloga biramo slojevito odijevanje, kroz koje najviše možemo iskazati svoju kreativnost. Proljeće i jesen su godišnja doba u kojima smo najviše stilizirani jer je odjevna kombinacija cjelovita i sastavljena od više dijelova. Mantili – kako dugi, tako i kratki – uvijek će izgledati dobro u svakoj prilici. Pletene haljine, tanki džemperi, suknje i skortovi savršeni su za kombiniranje.

22

Ljepota u prirodnosti

Što se tiče šminke, ona ostaje kao i posljednjih godina – prirodnija, s naglaskom na isticanje najboljih crta lica, i to u nježnim, prirodnim tonovima (roza, nude, smeđa). Frizure se ove sezone također vraćaju u rane 2000-e, s popularnim stupnjevitim šišanjem i pramenovima u nijansama. Moj savjet je da dobro razmislite želite li ispratiti ovaj trend, jer postoji mnogo faktora – vaša prirodna kosa, oblik lica i spremnost na svakodnevno stiliziranje. Naime, ove frizure zahtijevaju više vremena kako bi izgledale onako kako treba.

Modni dodaci koji čine razliku

Za kraj sam ostavila modne dodatke, koji su neizostavan dio svakog stiliziranja jer podižu svaku odjevnu kombinaciju. Kada je riječ o torbama, trenutno su aktualni gotovo svi modeli – što znači da, bez obzira volite li velike, vrećaste torbe ili male s tvrdim stranicama, nećete pogriješiti ako ih dobro uskladite s ostatkom outfita.

Naušnice u boji, krupni prstenovi u raznim bojama, ogrlice i narukvice – sve to možete nositi, naravno, u granicama umjerenosti. Trenutno u svijetu, ali i kod nas, prevladava prirodniji izgled, pa bi bilo dobro da modni dodaci koji su prenaplašeni ili previše upadljivi ostanu po strani... barem zasad. Tko zna – možda će već za dvije do tri sezone opet biti u centru pažnje!

Milijana Nimčević

PREPORUKA

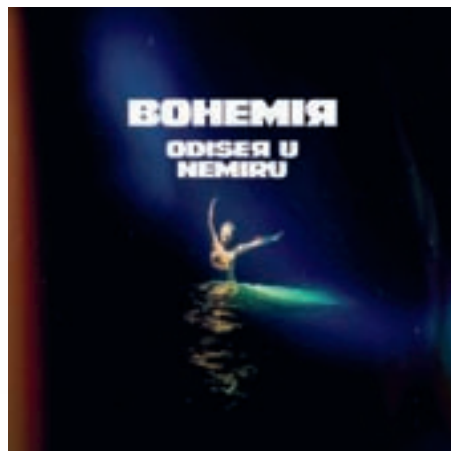

Bohemija – Odiseja u nemiru

Jednostavno: »Wow!«. No, idemo redom... Koliko dobar naslov, zar ne? Nakon što poslušate album, vidjet ćete da ovaj četvrti album grupe Bohemija jeste jedna odiseja, a vremena, kao što znamo, jesu nemirna. Potreban je veliki talent i vještina, ali i doza drskosti i odvažnosti kada usmjeravate svoj bend ka zvuku neprevaziđenih Beatlesa i Beach Boysa – a pritom mislim na one raskošnije albume iz njihovih kataloga. Velik je uspjeh i kada vam to pođe za rukom na jednoj pjesmi, ali već cijeli album? I nema slabih trenutaka? Naklon do poda, majstori.

Trenutačnu postavku niške *Bohemije* čine **Janko Džambas, Dina Abu Mayyaleh, Dimitrije Mandić, Miloš Pavlović, Mihajlo Ivanović i Milan Stoilković**, a *Odiseja* broji 11 pjesama skladno upakiranih u nekih 40-ak minuta fantastične glazbe. Preporučujem slušanje cijelog albuma u paketu, bez preskakanja.

I. Benčik

The Life List

Što se dogodi kada se vratiš svojim snovima iz djetinjstva? Netflixova nova romantična komedija *The Life List* donosi upravo to – putovanje kroz prošlost koje vodi do osobnog rasta, ljubavi i novog pogleda na život.

Alex Rose, mlada žena zaglavljena u rutini, dobiva neobičan zadatak: na zahtjev svoje preminule majke mora ispuniti popis želja koji je napisala kao tinejdžerica. Nije joj bilo svejedno kada je vidjela popis, ali na tom emotivnom putovanju Alex ponovno otkriva tko je zapravo. Suočava se s tugom, otvara srce novim iskustvima, osobama i možda najvažnije – ponovno uči živjeti punim plućima.

Sofia Carson, u glavnoj ulozi, donosi šarm i ranjivost liku s kojim se lako poistovjetiti. Uz nju se pojavljuju **Kyle Allen, José Zúñiga i Connie Britton**, a sve pod redateljskom palicom **Adama Brooksa**. Film je adaptacija istoimenog romana autorice **Lori Nelson Spielman**. *The Life List* suptilni je podsjetnik da osobni rast često počinje tamo gdje se najmanje nadamo – u pogledima unatrag, nudeći tiho, ali jasno ohrabrenje da preispitamo vlastite izbore i želje. Ova topla i inspirativna priča prijat će svima koji tragaju za smislom, novim počecima ili jednostavno dobrim filmom za opuštanje.

K. Ivković Ivandekić / Foto: Netflix

Zovem se Crvena

Roman *Zovem se Crvena* **Orhana Pamuka** iznimno je djelo koje na jedinstven način spaja povijesni roman, filozofsku raspravu, kriminalističku priču i ljubavni zaplet. Radnja je smještena u Istanbul krajem 16. stoljeća, u razdoblju kada Osmansko Carstvo pokušava očuvati vlastitu tradiciju suočenu s utjecajem europske umjetnosti i novih ideja. U središtu priče su dvorski slikari koji rade na tajnoj knjizi za sultana, a njihov se svijet uzdrma kada jedan od njih bude ubijen. Istraga tog zločina vodi čitatelja kroz kompleksan svijet islamske umjetnosti, duhovnosti i politike.

Pamuk se služi originalnim pripovjedačkim postupkom – svako poglavlje pripovijeda drugi lik, a glas dobivaju čak i mrtvi, predmeti i sama boja crvena. Roman se ističe bogatim, slikovitim jezikom i slojevitim temama: odnosi Istoka i Zapada, tradicije i modernosti, kolektivnog i osobnog identiteta. Osim toga, kroz likove Blacka i Šekure razvija se i emotivna priča o ljubavi, čežnji i izborima koje donosimo u životu. *Zovem se Crvena* nije lagano štivo, ali je iznimno nagrađujuće. Preporučuje se čitateljima koji uživaju u literaturi koja potiče na razmišljanje, otvara kulturna i umjetnička pitanja te ostavlja trajan dojam.

J. Dulić

FILM

KNJIGA

SUSRET MLADIH

*Unadiv
radosni*

SUBOTIČKE
BISKUPIJE

**DON DAMIR STOJIĆ
i BOŽJA POBJEDA**

Kada? 10:00

Do kada? 19:00

Gdje? Biskupijsko svetište
Gospe od Suza na Bunariću
(u slučaju lošeg vremena:
dvorana Tehničke škole „Ivan Sarić“)

**SUBOTA
10. V.
2025.**

petak / 9. V. / 19 sati
Božja pobjeda gostuje na
otvorenom susretu
zajednice „Proroci“ u Župi sv. Roka